

míg 526 millió hektáron egyéb, a használat szempontjából számba nem jöhető erdő van. Mintegy 50 millió m³ kivitelről számol be.

Végül az erdőgazdasági kutatómunkát ismerteti Új Zélandban.

Iby Gábor.

JOURNAL OF FORESTRY 1949. 5. sz.

Koroleff—Silversides: Közéletés lebegő sodronyon nehézségi erővel. — Rövid távolságra (kb. 200 m-ig) meredek lejtőkön kitérő szolgálatot tesz a 11 rajzzal és megvilágított eregetés, amelynek az egész felszerelése kb. 100 dollárba kerül. Üzeme egyszerű, gyors és olcsó, az egész

berendezést egy munkás bárhova szállíthatja s percek alatt megindíthatja.

Zehngraff—v. Barga: Bozót irtása vegyszerekkel. — A Nagy Tavak környékén több millió ha valamikori fenyő-erdő helyén ma értéktelen bozót nő. Az erdősítés előfeltétele ennek a kiirtása. A kivágás azonban igen költséges. Ezért az egyik erd. kísérleti állomás különböző mérgekkel próbálkozott, amelyek kitérően beváltak. A 2-4D jelű vegyszerből* pl. már 1¼ kg 90%-ban kipusztította a bozótot anélkül, hogy a természetes fenyőújulatban, ill. a kiültetett csemetékben kárt tett volna.

* Ammonium és dichlorophenoxyacetat keveréke.

KÜLÖNFÉLÉK

ÚJÍTÁSI MOZGALOM AZ ERDŐGAZDASÁGBAN

Tervgazdálkodásunk végrehajtásának alapvető feltétele a tőkeakkumuláció (tőkehalmozódás).

A tőkeakkumulációnak több forrása van. Ezekkel nem kívánok itt részletesen foglalkozni, csak azzal, amely pillanatnyilag tárgykörünkönél fogva idevág, még pedig az újításból származó akkumulációval.

Kormányzatunk nagyon helyesen ismerte fel, hogy ezen a téren még nagyon sok kihasználatlan lehetőség van, és ezért külön kormányrendeletekkel szabályozta az újítások díjazását és a megvalósítással kapcsolatos intézkedéseket.

A tőkés rendszerben is voltak újítók és feltalálók, azonban a tőkés — a rendszer sajátosságánál fogva — elgáncsolták a mozgalom kifejlődését, megvásárolták a szabadalmakat, hogy azokat megsemmisítsék, vagy pedig kizárólagossági jogot szereztek, hogy ezáltal versenytársukat legyőzzék.

Üzemeink államossítása után azonban országunk dolgozói felismerték, hogy sajátmaguknak dolgoznak és minden újítás, minden megtakarítás saját országunkat erősíti. Ennek a felismerésnek volt következménye, hogy az újítók új munkamódszerek, fogások, szerek, eszközök bevezetésével jelentékenyen hozzájárultak ahhoz, hogy 3 éves tervünket 7 hónappal előbb tudjuk befejezni.

Az újításokkal kapcsolatosan kiadott kormányrendeletek (11.940. 11.950/1948. Korm. sz.) tulajdonképpen a tömegeknek ezt az alulról jövő kezdeményezést voltak hivatva összefogni.

Első látásra úgy tűnhetik, hogy újítóknak és feltalálónak csak az iparban van terük és lehetőségük az ős-termelési ágazatokban, így az erdőgazdaságban nincs. Azonban ezt a megállapítást maguk az erdőgazdaság dolgozói cáfolták meg, akik eddig több mint száz újítási javaslatot nyújtottak be az illetékes újítási szervekhez, melyekből máris 20-nál többet vettünk gyakorlatba és díjaztunk. Ez azonban még csak a kezdet és ahogy a dolgozók ilyenirányú lendületéből látszik, az újítási mozgalom igazi kifejlődése még csak most van kialakulóban.

Az eddigi tapasztalatokból kiindulva szükségesnek mutatkozik azonban, hogy az erdőgazdaságban mindeztideig szétszórt területeken működő újítási mozgalmat olyan vonalra tereljük, ahol a legnagyobb szükség van az újításokra, az erdőgazdasági üzemeink ú. n. szűk keresztmetszeteire. Ezeket az alábbiakban röviden ismertetem:

1. Termelés.

A következő esztendőben mintegy 1,300.000 m³ fát termelünk ki, melynek 11.— forint átlagos termelési költségét véve alapul, összes termelési költsége 14,300.000.— forint. Ha ezen a téren valamilyen célszerű újítást tudunk bevezetni, amellyel csak 1% költség takarítható meg, ez országos viszonylatban 143.000.— Ft-ot jelent.

2. Szállítás.

Ugyanezeket a fatömegeket véve alapul és átlagosan 45.— Ft szállítási költséget számolva, összes évi kiadásunk a fatömegek mozgatására 58,500.000 forint, melyből ismét csak 1% megtakarítást remélve, 585.000 forint költségcsökkentést tudunk elérni.

3. Csemetenevelés.

Az egész ország területén 1.800 kat. hold csemetekerünk van. 1 kat. hold csemetekeret művelési költsége 1 évre az eddigi tapasztalatok alapján 7.390.— forint, tehát számítva az összes csemetekereteket 1 évi kiadása erdőgazdaságunknak csemetekereti művelésre 13,302.000 forint, 1% költségcsökkentés esetén a jelentkező megtakarítás 133.000 forint.

4. Erdősítés.

1950. évre az összes erdősítési előirányzat 52.400 kat. hold első erdősítés és 5.250 kat. hold pótlás. Figyelembe véve a jelenlegi átlagos erdősítési költségeket, ennek a területnek erdősítése mintegy 50,000.000 forintba kerül, itt 1% költségcsökkentés 500.000 forint megtakarítást eredményezhet.

Nem utolsó sorban kell azonban felemlítenem a még mindig túlbujánzó adminisztrációt, ahol még jelentékeny megtakarításokat érhetünk el egy-egy kérdésnek helyesen megoldott szervezésével.

Az itt felsorolt egynéhány munkaterületen tehát már 1%-os megtakarítás esetén 1,361.000 forinttal kevesebb lesz erdőgazdaságunk kiadása, pedig az újító mozgalom széleskörű kifejlődése esetén ennek többszörösére lehet számítani, hiszen jól tudjuk, hogy a mi erdőgazdaságunk mind gépesítés, mind munkamódszerek tekintetében nagyon elmaradt külföldtől, pld. a Szovjetuniótól, ahol a termelést, valamint a szállítást, továbbá az erdősítést már gépesítették. Nálunk is tervbe vettük a gépesítést, azonban addig is, amíg ez minden vonalon megtörténhetik, magunknak is hozzá kell járulni ennek a lehetőségnek a megteremtéséhez azzal, hogy keresünk olyan megoldásokat, melyekkel a kiadásainkat csökkenteni tudjuk.

Természetesen a gépesítés esetén is keresni kell a további lehetőségeket, hogy a gépeket jobban ki lehessen használni, észszerűsítéssel stb. Egy szép példáját láttam ennek a Debreceni Erdőgazdasági N. V. abádszalóki erdőgondnokságában. Itt az erdőgondnok és a traktorkezelő gépész közös elgondolása alapján — kiindulva abból a felismerésből, hogy a traktorok tavasszal nincsenek kellőképpen kihasználva — elhatározták, hogy keresnek egy olyan módszert, amellyel a traktort is ki lehet használni és az ültetések kapálási költségeiben is jelentékeny megtakarítás érhető el. Borsos András gépész szerkesztett egy

olyan vonószerkezetet, melynek segítségével 4 ekekapát lehetett a traktor után akasztani. Így a traktorvontatású ekekapákkal naponként 30—40 kat. hold új erdősítést, vagy más kapásnövényt lehet megművelni. A fogatos kapálással szemben így 13.50 Ft megtakarítás mulatkozik. A fenti újítokat az újítási bizottság 760.— Ft díjazással jutalmazta.

Egy másik szép példája a közös újítómunkának a Pécsi Erdőgazdasági N. V. gépkocsiüzemében volt. Itt az alkalmazott gépészek, szerelők és gépkocsivezetők az eddig ott használatlanul heverő lánzfűrész-motort és egyéb gépalkatrészeket felhasználva, házilag szerkesztettek egy villanyhegesztőt, egy motoros légszivattyút, mellyel a legnagyobb méretű tömlőket percek alatt töltik meg levegővel. Készítettek továbbá egy porlasztó felülvizsgáló készüléket is, valamint egy akkumulátor töltőberendezést és mindezt ócska anyagok felhasználásával. Az itt folyó munka szép példája a kollektív újítási szellemnek és annak, hogy a lehetőségek szinte lépten-nyomon adódnak, melyekkel megtakarításokat érhetünk el nemzetgazdaságunk számára. Csak meg kell látni azokat. Ebben a gépkocsiüzemben az itt felsorolt egyszerű eszközök segítségével 22.000 forint megtakarítás volt elérhető egy évre számítva; az újítók *Schelp József* és *Sturm Ernő* szerelők 825.— Ft díjazási előlegben részesültek.

A fenti két példával el akartam oszlatni az eddig köz tudatban volt téves felfogást, hogy az újításnak valamilyen országos jelentőségű találmánynak kell lennie. Nem!... Az újításra alkalom adódik mindenkinek a munkaterületén, csak fel kell ezeket a lehetőségeket ismerni. Az előbb idézett kormányrendeletek ezt világosan ki is mondják, amikor így határozzák meg az újítás fogalmát: „Újításnak kell tekinteni díjazás szempontjából olyan javaslatot, melynek célja valamely eljárásnak, konstrukciónak, műszaki, vagy adminisztratív szervezési formának, terméknek stb. észszerű megváltoztatása, vagy újszerű megoldása, amely valamilyen gazdasági, vagy más hasznos eredményt biztosít. Az üzemi újítási javaslatról csak viszonylagos újdonság követelhető, t. i. az, hogy az adott üzemben, amelyben javasolták, a javaslat megtevételekor ne legyen gyakorlatban, vagy igazolható módon gyakorlatbavételre tervbevéve.”

Célszerűnek látnám, ha az erdőgazdaság egyes munkaterületein dolgozók közösen vitatnák meg az adódó problémákat és így a vita folyamán sokkal könnyebben megtalálják a lehetőségeket az újításokhoz.

Remélem, ez a rövid tájékoztatóm hozzá fog járulni ahhoz, hogy megszünjék nálunk az egyeseknél még mindig tapasztalható elfogódottság, amellyel az újítási mozgalom kérdéseit szemlélik és hogy nálunk is felismerjék az erdészeti dolgozók, hogy mindenki a saját munkaterületén akármilyen szűkreszabott is, hozzá tud járulni a költségek csökkentéséhez és ezzel a szocializmus építéséhez.

Speer Norbert
újítási megbízott.

A VÖRÖSFENYŐ KARDALAKÚ NÖVÉSE

Az „Erdészeti Lapok“ f. évi, április havi füzetében *Thüringer János* kartársunk hivatkozik a vörösfenyő kardalakú növéseiben észlelt megfigyelésekre, amelyről azonban nagyon röviden számol be, ezért szükségesnek tartom bővebben ismertetni.

Erdősítéseimben ezen úgy segítettem, hogy a nakes fenyőt, s azt tapasztaltam, hogy laza talajokon, homokos agyagon, agyagos homokban nagyobb esőzéseik után, a dús lombozatú, 80—150 cm magas csemete a víz súlyától és a legtöbbször északnyugati-nyugati szél hatására a felázott talajban kelet-délkelet felé eldőlt. Ha nem támasztjuk meg vagy nem taposuk ismét vissza, fekvő marad s csak a nap felé való törekvés (heliotropizmus)

következtében egyenesedik vissza, de a törzs alsó része ivelt, kardalakú marad.

Erdősítéseimben ezen úgy segítettem, hogy a nagyobb fácskákat dél felől *ferdén leszűrt botokkal támasztottam meg*, s a törzset felső kétharmadában raffiával vagy a helyszínen léptett fűből készített gúzszzsal hozzá kötöttem. A bot kb. 60 fokos szög alatt támasztotta a csemetét. A törzs mellé szűrt bot nem felelt volna meg, mert az is a csemetével együtt eldőlt volna. A kisebb csemeteket óvatosan lábtípással egyenesítettük vissza. Tény az, hogy az ilyen csemetéknek nem lett kardalakú növéssük, ellenben azok, amelyeket véletlenül kihagytunk és nem kezeltünk, felegyenesedtek ugyan, de kardalakúak maradtak.

Megfigyeltem, hogy a vörösfenyő kezdetben csupán karógyökerét fejleszti, csak későbbben növeszti megfelelően az oldal-tartógyökereket, ez a magyarázata, hogy a felázott, különösen sekély, laza talajokon a kezdeti gyors növekedésű csemete a fentemlített hatásokra eldőlt.

Csemetékertjeimben sok díszpéldánynak szánt (*soltaire*) fenyőt neveltem, így vörösfenyőt is. Erre a különleges célra a fenyőket kötött talajon agyagba ültettem, hogy a szállításhoz minél tökéletesebb gomolyos fenyőt kapjak. Itt szélről is védtelen álltak a csemeték, és soha sem tapasztaltam, hogy a vörösfenyő kardalakú törzset fejlesztett volna, pedig sokszor túltartott, 3—4 m-es törzsek is voltak, valamennyi sudár, egyenes növéssű volt.

Gondnokságom állományaiban voltak idős törzsek is, ezeken is azt tapasztaltam, hogy a szélről védett helyen egyenes törzsűek voltak, s ahol a szélről csemetekorukban szenvedhettek, ott kardalakú volt a törzsfeljődés.

Ezért azt merem állítani, hogy a vörösfenyő kardalakú növése *nem öröklött tulajdonság*, hanem csak az eső és szél hatása következtében van a hibás törzsfeljődés. Ha erdősítéseinkben a csemetéknek gondját viseljük, akkor hibás törzsfeljődéstől tartanunk nem kell.

Pagony Károly

„A NYÁRFA IPARI JELENTŐSÉGE“

cimen *Rosner Miklós* mérnök tagtársunk május hó 30-án nagysikerű előadást tartott Egyesületünkben, amelyen mindvégig érdekes és színes képet adott a Nemzetközi Nyárfabizottság ez év áprilisában tartott konferenciájáról és az ezzel kapcsolatosan a belgiumi és hollandiai nyárfatelepek, valamint nyárfát feldolgozó üzemek tanulmányozása során szerzett tapasztalatairól.

Az előadás, amelynek szaktársainkon kívül — érthetően — a magyar faipar köréből is sok hallgatója volt, az „Erdőgazdaság“ f. évi 11/12. száma részletesen ismerteti.

PÁLYÁZAT

Az M. T. E. Sz. az Iparügyi Minisztériummal együtt 25.000 forintos üzemszervezési pályázatot írt ki azzal a céllal, hogy az üzemszervezési tudományt népszerűsítse és elmélyítse.

A pályázat a magyar ipar és az öt éves terv szempontjából legfontosabb kérdéseinkkel foglalkozik, mégpedig a

1. műszaki minőségi ellenőrzés,
2. gyártási program és határidőzés,
3. belső anyagmozgatás

problémaival.

A pályázat anyagának az iparban való felhasználása főleg az önköltségsökkentés terén fog hatalmas eredményeket hozni.

Részletes felvilágosítás az M. T. E. Sz. üzemszervezési osztályán, Budapest, V., Szalay-utca 4., *Iván Endre* kartársnál.

MEGHÍVÓ

az Országos Erdészeti Egyesületnek az ötéves tervvel kapcsolatosan Szegeden, f. évi augusztus hó 13-án (szombaton) d. e. 10 órai kezdettel a Városháza közgyűlési termében tartandó

v á n d o r g y ű l é s é r e .

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. A titkár jelentése.
3. A sajtó- és propagandafelelős jelentése.
4. A külföldi kapcsolatok felelősének beszámolója.
5. A munkabizottsági felelősök jelentése.
6. Esetleges indítványok.
7. Elnöki zárószó.

Budapest, 1949. évi június hó 15-én.

Az Országos Erdészeti Egyesület nevében:

Jablánczy Sándor s. k.
titkár.

Dr. Haracsi Lajos s. k.
elnök.

A vándorgyűléssel kapcsolatban tartandó előadások és tanulmányi kirándulás sorrendje

Augusztus hó 13-án (d. u. 16.30 órakor): **Előadás-sorozat** a Városháza közgyűlési termében:

1. A Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége szegedi helyi csoportjának megalakulása. (Gárdos Emil).
2. A Szegedi Erdőgazdasági N. V. ötéves terve (Szeremley Zoltán).
3. A szálalóerdőről (Roth Gyula).

Augusztus hó 14-én (vasárnap): **Tanulmányi kirándulás**. Szeged város erdősítéseinek, a terézhalmi csemetekertnek és az illancsi futóhomoknak a megtekintése.

T á j é k o z t a t ó

A vándorgyűlés és a vele kapcsolatos előadások, ill. tanulmányi kirándulás megrendezését a Szegedi Erdőgazdasági N. V. volt szíves vállalni.

A vándorgyűlés előtti napon, **augusztus hó 12-én, (pénteken) este ismerkedési vacsora.** (Helyét és idejét lapunk következő számában közöljük.)

A vándorgyűlésen résztvevők **szállásáról** (internátusban!) és **ellátásáról**, valamint a tanulmányi kiránduláshoz szükséges **teherautókról** a Szegedi Erdőgazdasági N. V. gondoskodik az alábbi költségek **előzetes** befizetése ellenében:

Szállás 2 napra á 4.— Ft	8.— Ft
3 vacsora á 5.— Ft	15.— Ft
2 ebéd á 6.— Ft	12.— Ft
2 reggeli á 3.— Ft	6.— Ft
Teherautó	9.— Ft
	Összesen:	50.— Ft
Rendezési költség (nyomtatványok stb.)		10.— Ft
	Együtt:	60.— Ft

Fordíts!

Kérjük t. Tagtársainkat, jelentsék be részvételi szándékukat — a fenti összegnek Egyesületünk címére (Budapest, V., Honvéd-u. 11.), ill. csekkszámájára (Országos Erdészeti Egyesület, Budapest, 23.602) **egyidejű beküldésével** — mielőbb, de

legkésőbb augusztus hó 5-ig,

mégpedig a folyóiratunk mostani számához mellékelt **„Jelentkezési lap”-ok felhasználásával** mind Egyesületünknek, mind a Szegedi Erdőgazdasági N. V.-nak.

Későbbben jelentkezők részére sem szállást, sem ellátást nem biztosíthatunk!

Aki a számításba vett ellátását csak részben kívánja igénybevenni, tüntesse ezt fel a **„Jelentkezési lap”-nak** a **„Megjegyzés”-re** hagyott részén (pl. „Szállást nem igénylek, csak 2 vacsorán veszek részt”), és ennek megfelelően küldje be az őt terhelő költséget.

Vendégeket szívesen látunk!

Minden résztvevő megérkezésekor a pályaudvaron szolgálatot teljesítő kirendeltségunktől, a gépkocsin érkezők az Erdőgazdasági N. V. hivatalos helyiségében (Roosevelt-tér) névre szóló borítékban megkapja az őt megillető ellátási jegyeit, az előadások tartalmának rövid ismertetését, a tanulmányi kirándulás részletes tájékoztatóját és a résztvevők névsorát. Az utóbbi pontos összeállítása céljából kérjük t. Tagtársainkat, hogy a kíséretükben levő **családtagjaiknak és vendégeiknek** a nevét is tüntessék fel a **„Jelentkezési lap”-on**.

A 10.— Ft rendezési költség minden résztvevőt egyformán terheli.

A tanulmányi kirándulás végeztével a Budapestre utazók még elérhetik a 21.50-kor induló személyvonatot.

Tagtárs!

Tégy eleget Te is az Egyesület iránti kötelezettségednek és küldd be haladéktalanul

tagdíjhátralékedet

az Országos Erdészeti Egyesület 23.602 csekkszámjára!

Ne csodálkozz!

Ne méltatlankodj!

Nem kaphatod meg az „Erdészeti Lapok”-at, ha nem közölted

lakáscímed változását!

Késik a tanulmányod megjelentetése!

Miért nem mellékelted a rövid kivonatot?
